

10

**Odabrane porodice podklasa
Rosidae i Asteridae**

Mijat BOŽOVIĆ

Rosidae

odabrane porodice:

Vitaceae

Rosaceae

Lythraceae

Myrtaceae

Fabaceae

Hippocastanaceae

Aceraceae

Rutaceae

Anacardiaceae

Geraniaceae

Linaceae

Viscaceae

Rhamnaceae

Familia VITACEAE

liana lignosa, rarius frutex
+ cirrhis

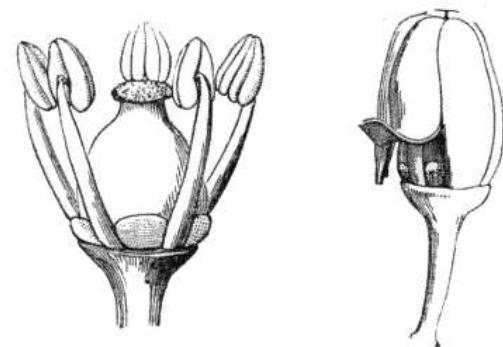
folia simplicia v. composita
alterna (decidua v. semperfiventia)
+ stipulae

$\sigma \varphi$ v. φ
 $* K_{(4-5)} C_{(4-5)} v. 4-5 A_{4-5} G_{(2)}$
cyma v. panicula

bacca

Vitis vinifera

bifurkatne
rašljike

kaliptra

$K_{(5)} C_{(5)} A_5 G_{(2)}$

brojni cvjetovi u
gustum metlicama

2-3-sjeme
bobice

Familia LYTHRACEAE

herba v. frutex, rarius arbor

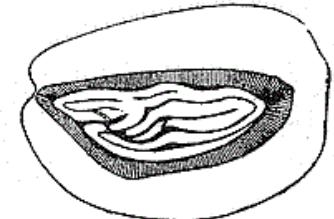
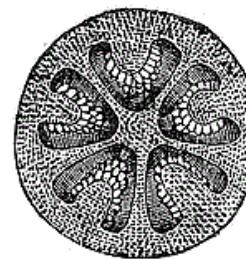
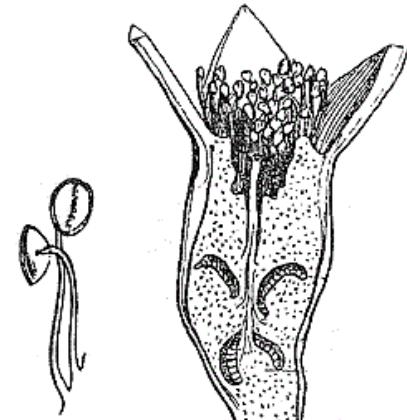
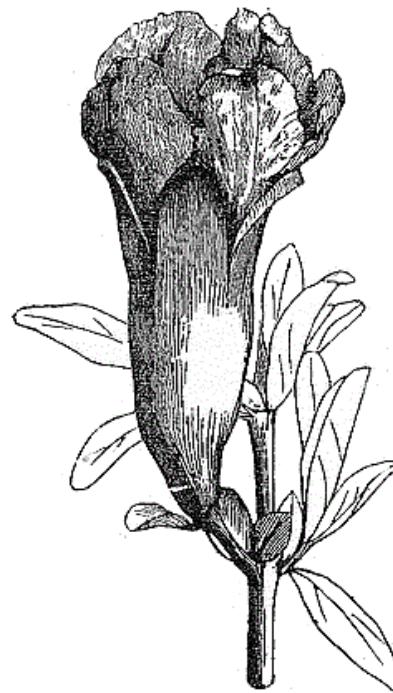
folia simplicia opposita
rarius alterna v. verticillata

* $K_{(4-6)}$ C_{4-6} $A_{2-12} v. \infty$ $G_{(2-4)} v. \overline{(7-9)}$
+ hypanthium
flos solitarius, cyma v. racemus

bacca v. capsula

Punica granatum

pojedinačni ili po 1-3 u
grupama ljevkasti cvjetovi
terminalno postavljeni

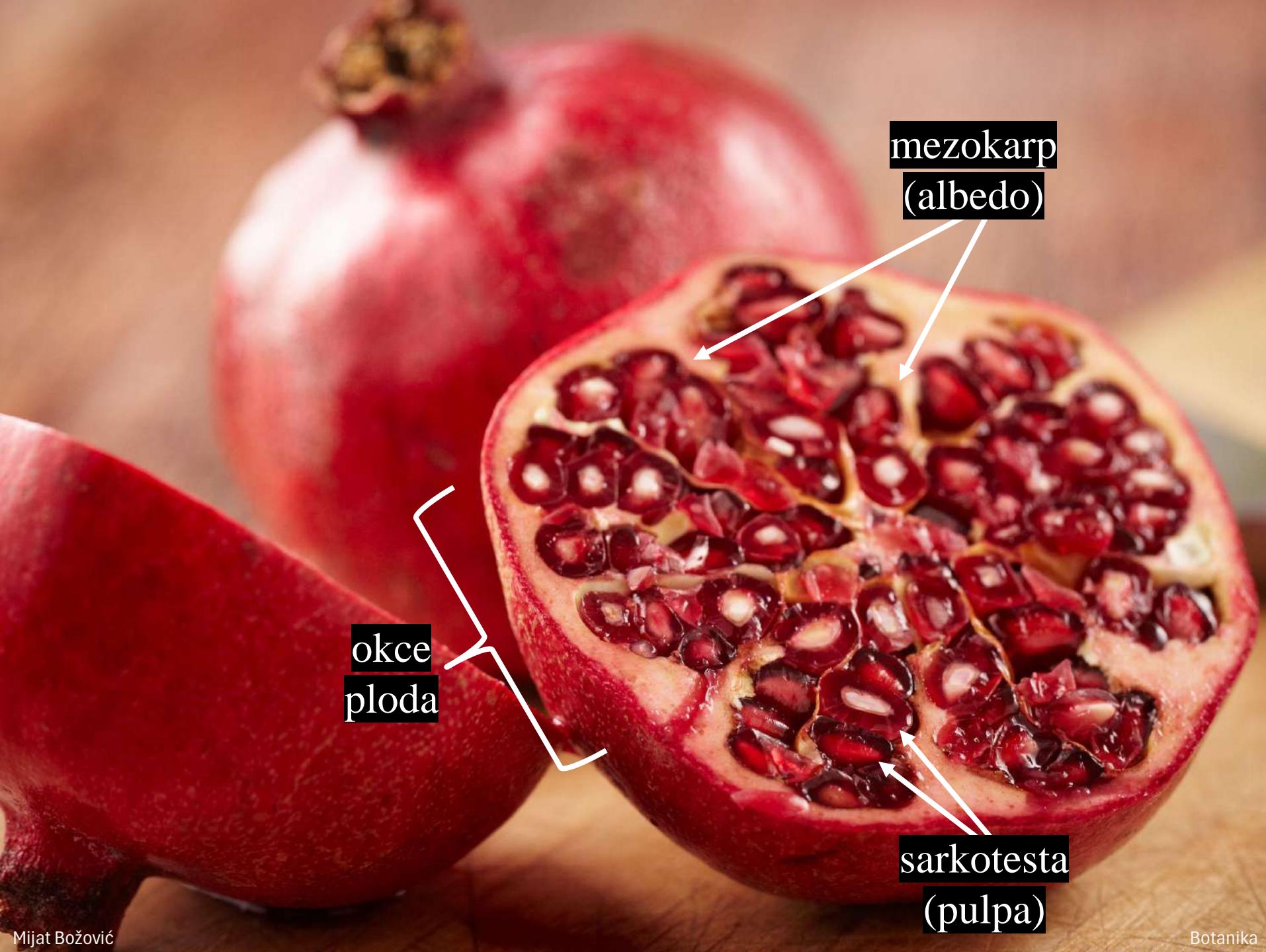

dobro razvijen hipantijum
sa mesnatom cvjetnom
ložom i čašicom

mnogosjema
bobica

okce
ploda

mezokarp
(albedo)

sarkotesta
(pulpa)

Familia

MYRTACEAE

arbor v. frutex

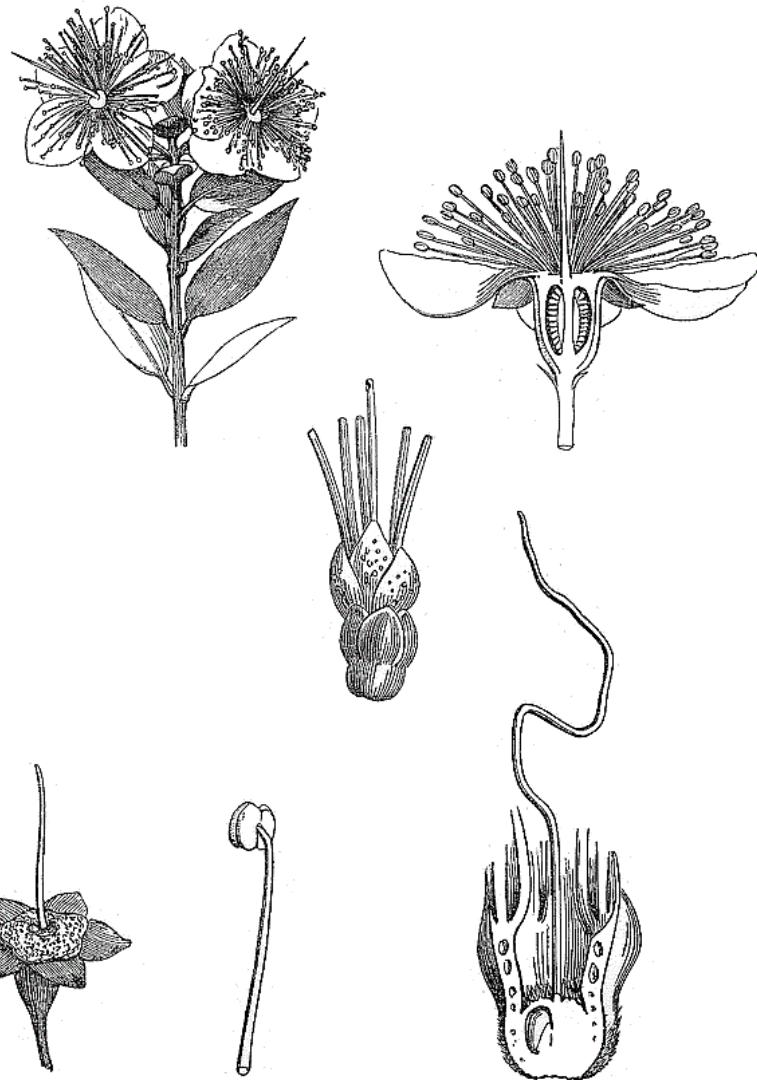
folia simplicia opposita v. alterna
semperfurentia

* $K_{(4-5)} C_{4-5} v. (4-5) A_\infty G_{(2-5)}$
flos solitarius, racemus v. umbella

capsula v. bacca

Myrtus communis

pojedinačni 5-merni cvjetovi
na drškama u pazuhu listova

**bobica sa ostacima
čašice na vrhu**

Eucalyptus globulus

naspramni listovi
na mladim granama

stariji listovi
naizmjenično
rasporedjeni

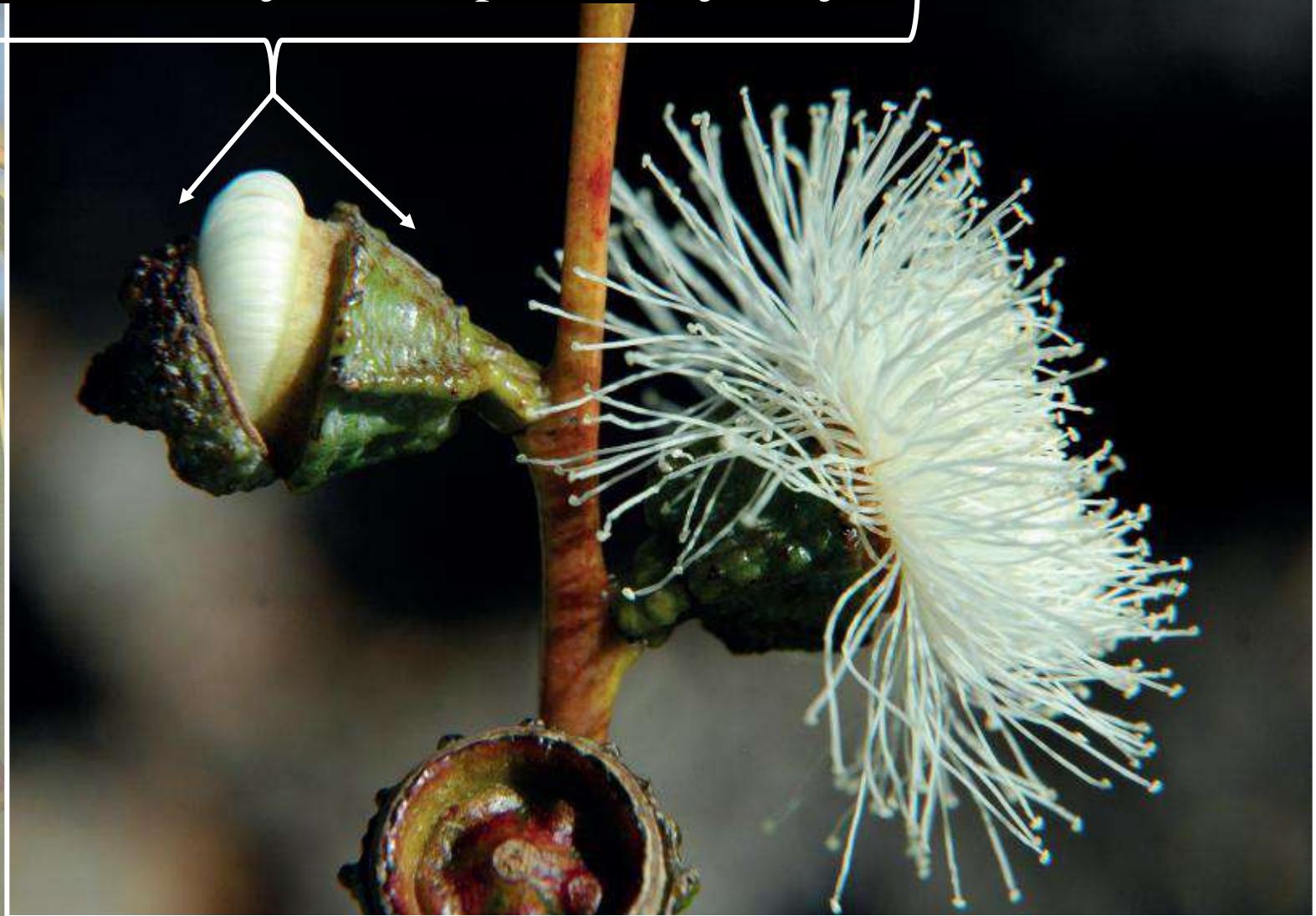
vidljive sekretorne
strukture u listu

štitovi redukovani
na 1 cvijet

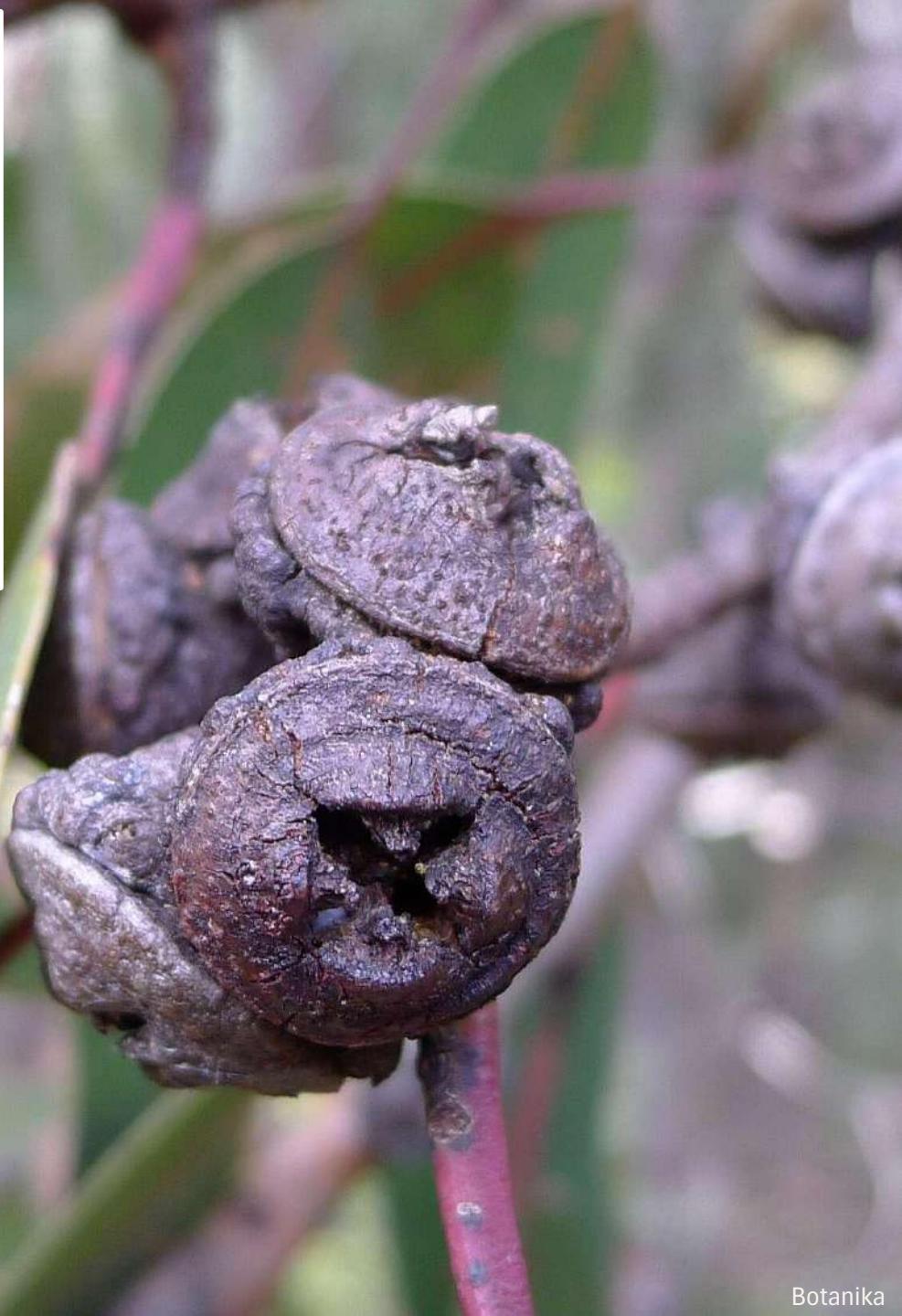

operkulum od sraslih perijantnih listića čiji se
gornji dio odbacuje odmah po otvaranju cvijeta

lignificirana
sjedeća čaura

Syzygium aromaticum

karanfilić je poznati začin i zubarski antiseptik

Melaleuca alternifolia

tea tree oil: standard među etarskim uljima antisepticima

Familia HIPPOCASTANACEAE

arbor v. frutex

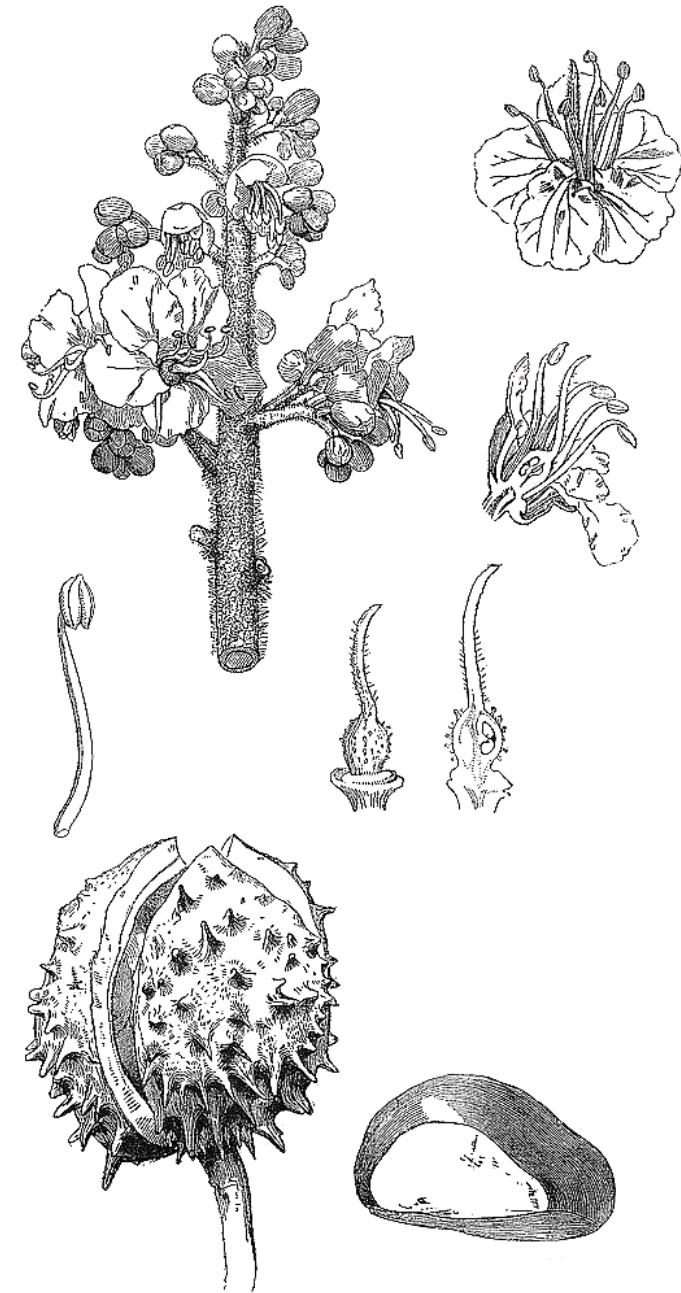
folia composita opposita
decidua v. sempervirentia

♂ v. ♂
 $\uparrow K_{(4-5)} C_{4-5} A_{5-9} G_{(3)}$
cyma

capsula

Aesculus hippocastanum

prstasto složeni listovi
na dugim drškama

dugački prašnici (5-8)
koji vire iz krunice

**2-3 krupna sjemena
sa bijelim hilumom**

**zelena čaura koja
se otvara sa 3 zaklopca**

Familia ACERACEAE

arbor v. frutex

folia simplicia v. composita
opposita (decidua v. sempervirentia)

♀ v. ♂
* $K_5 C_5 v. 0 A_8 G_{(2)}$
racemus, corymbus v. umbella

schizocarpium (samara)

Acer platanoides

mliječni sok iz
lisne drške

samare krilima čine tupi ugao

pentamerni cvjetovi sa
izraženim nektarnim diskom

Acer pseudoplatanus

samare krilima čine
gotovo oštar ugao

Acer heldreichii

duboko 5-režnjeviti listovi i samare
sa blago razmaknutim krilima

Acer campestre

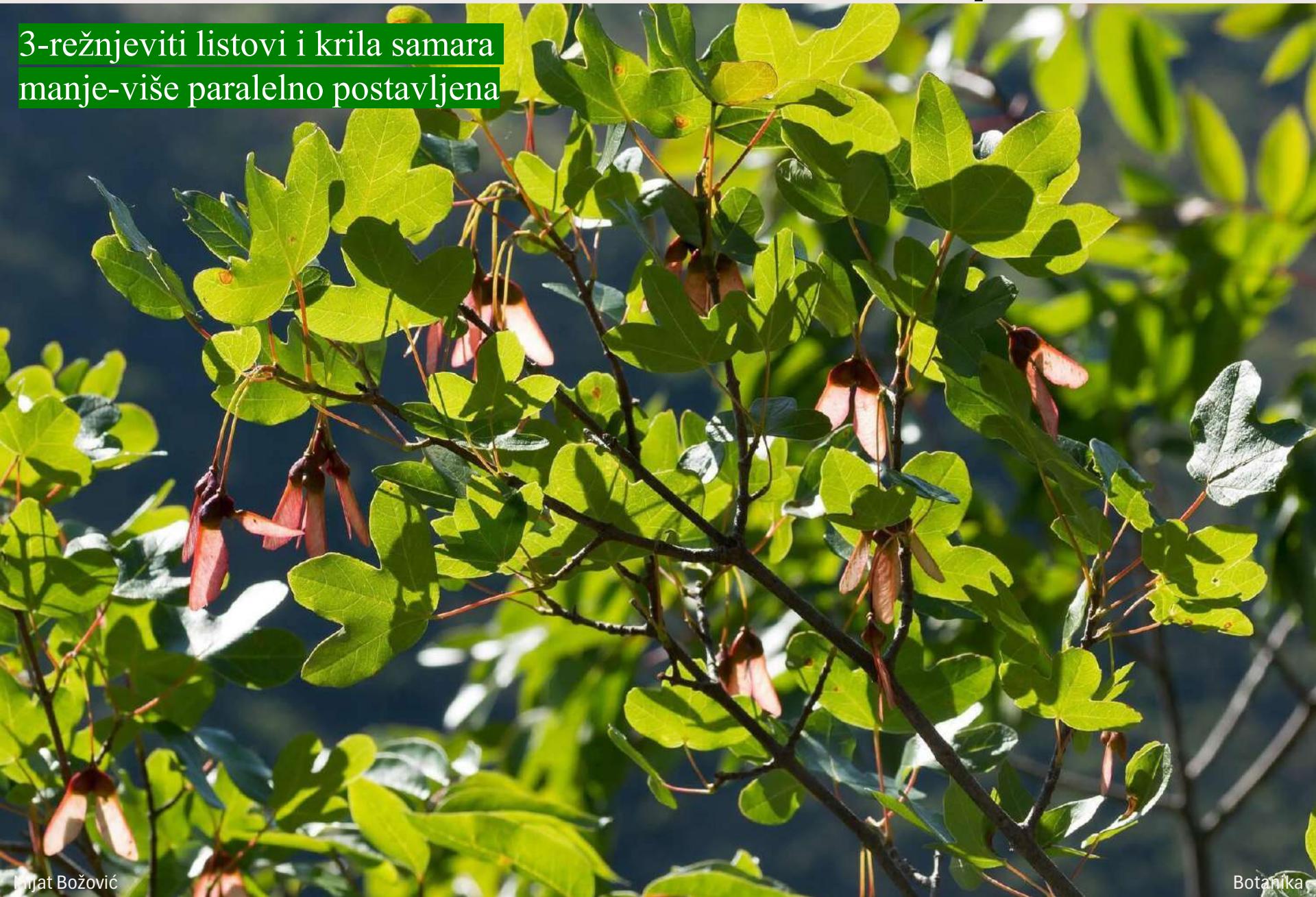
krila samara gotovo u istoj ravni

3-5-režnjeviti
listovi

Acer monspessulanum

3-režnjeviti listovi i krila samara
manje-više paralelno postavljeni

Familia RUTACEAE

arbor, frutex v. herba

folia simplicia v. composita

alterna v. opposita

decidua v. sempervirentia

♂♀ v. ♀

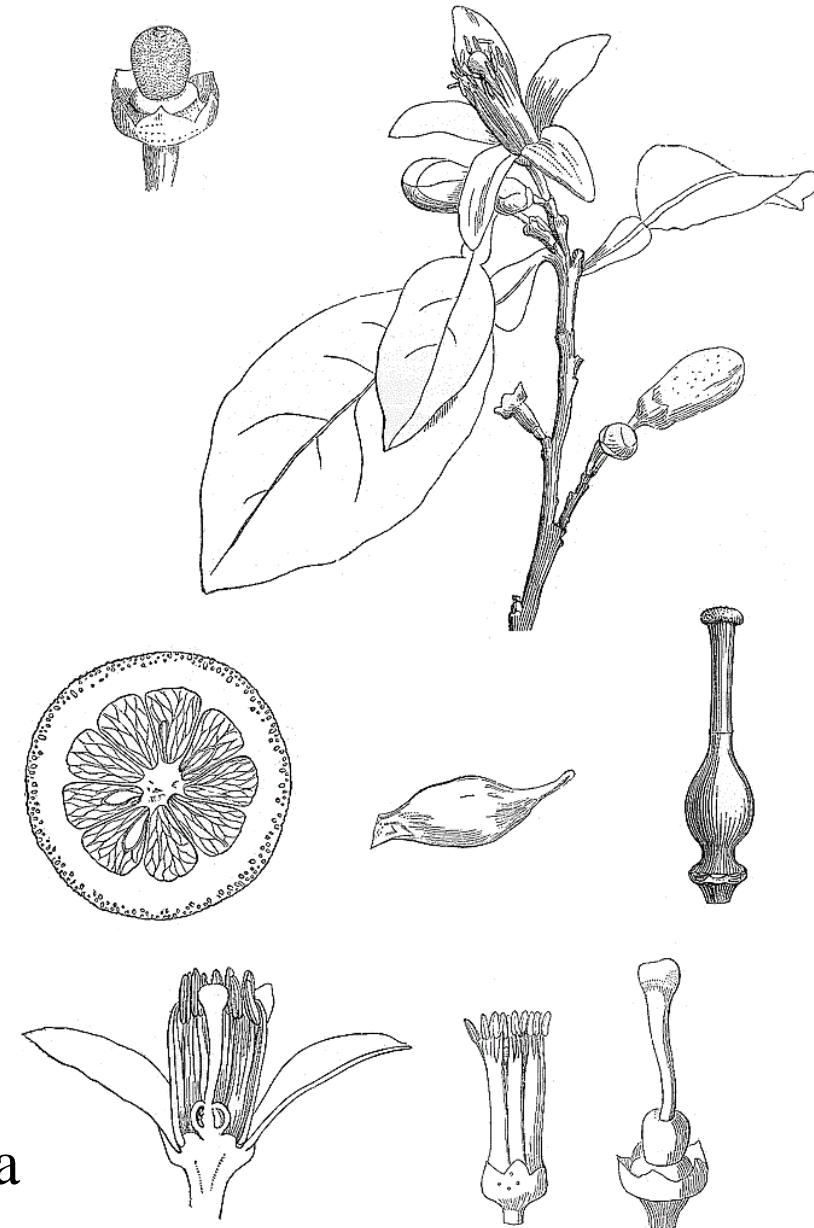
* v. ↑ K₍₄₋₅₎ v. 4-5 C₀ v. (4-5) v. 4-5

A₄₋₅ v. 8-10 v. ∞ G₁₋₅ v. (2-∞)

cyma, racemus v. flos solitarius

bacca, capsula, folliculus v. drupa

Citrus aurantium

Citrus sinensis

Citrus limon

agrumi: mediteransko voće

Ruta graveolens

perasto složeni listovi

4-merni
cvijet

Dictamnus albus

perasto složeni listovi

blago zigomorfni
5-merni cvjetovi

10 prašnika
iskriviljenih
nagore

5-režnjevita
žljezdasto
dlakava čaura

Familia ANACARDIACEAE

arbor v. frutex, rarius liana v. herba
+ ducti resiniferi

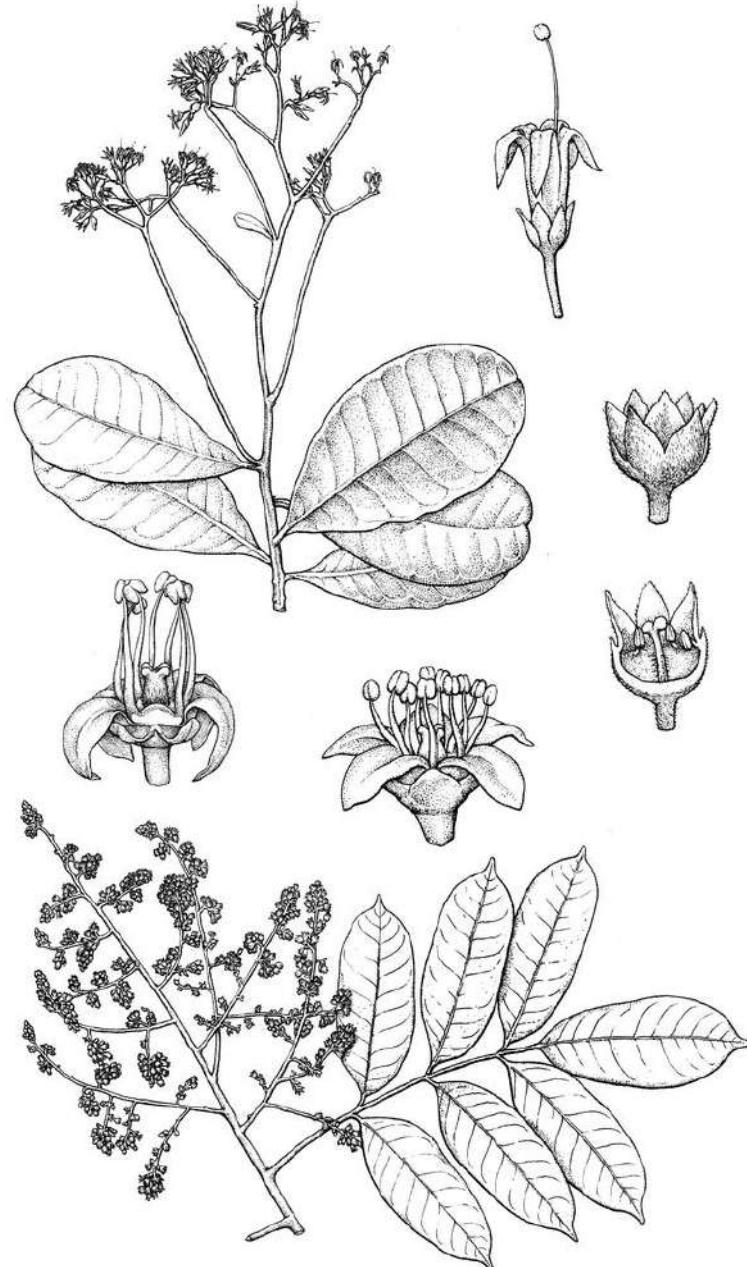
folia alterna
simplicia v. composita
decidua v. sempervirentia

$\sigma\varphi$ v. φ
* $K_{(5)}$ C_0 v. 5 v. (5) A_{3-5} v. 10 G_{1-5} v. (2-5)
panicula

drupa

Cotinus coggygria

intenzivno crveni listovi
u jesenjem aspektu

Mangifera indica

koštunica

spljošteni
endokarp

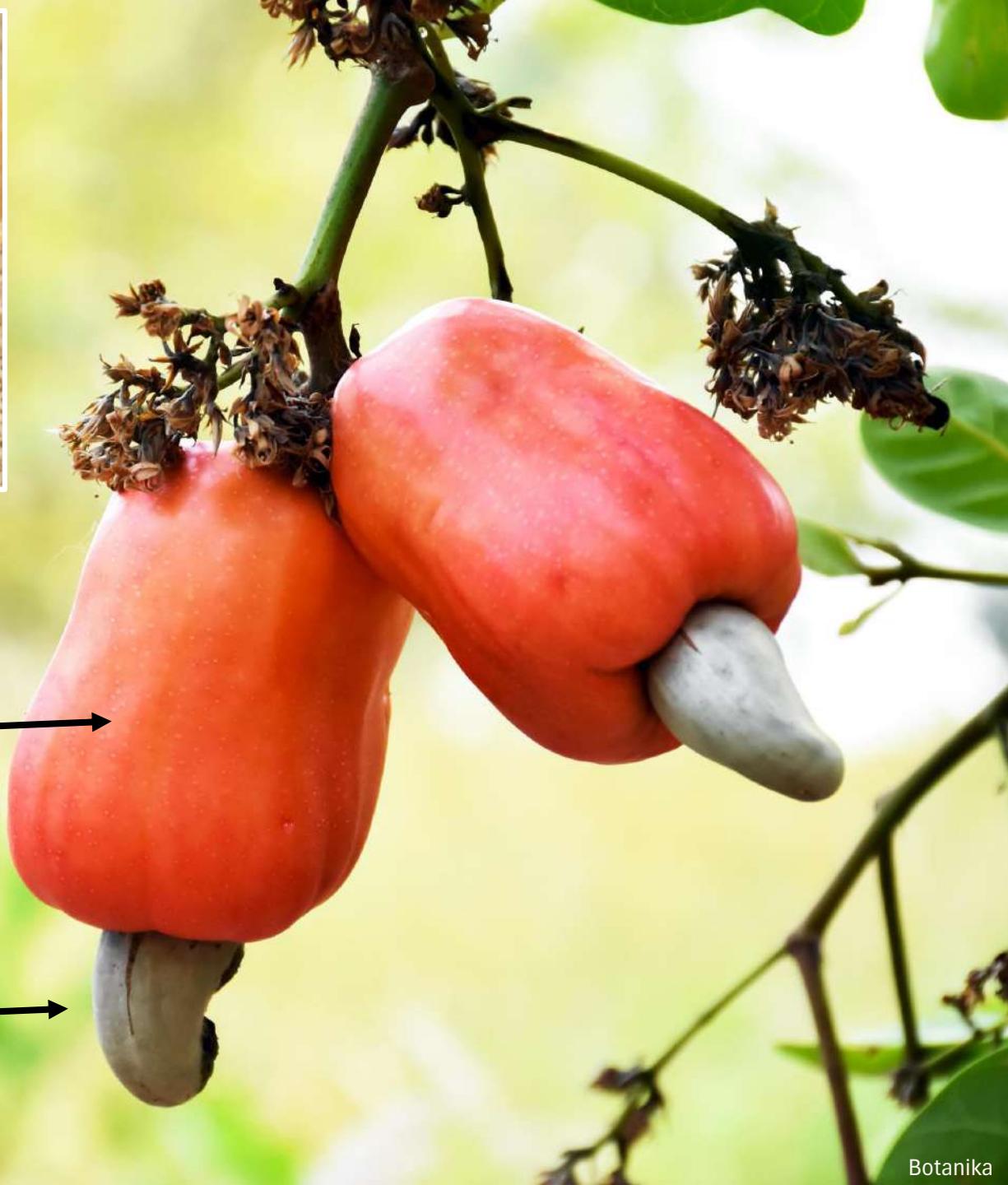

Anacardium occidentale

sjeme

hipokarp (lažni plod) →

koštunica →

Pistacia vera

zrele koštunice

sjeme

sjemenjača

endokarp

Pistacia lentiscus

apetalni muški
cvjetovi sa
3-5 prašnika

apetalni ženski
cvjetovi sa
3-režnjevitim žigom

koštunica
do 3 mm

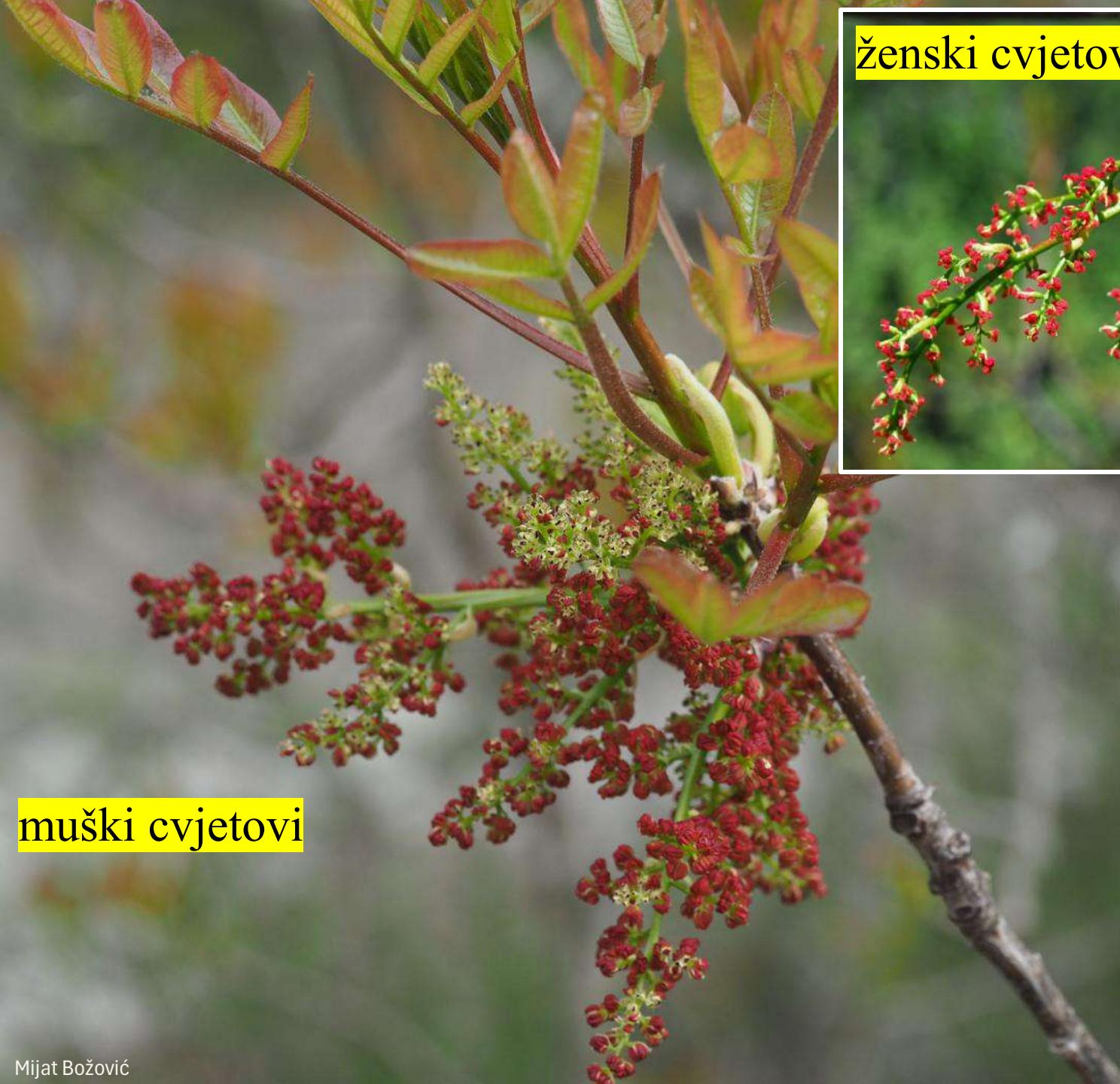
Pistacia terebinthus

ženski cvjetovi

muški cvjetovi

koštunica
do 6 mm

Familia GERANIACEAE

herba (annua v. perenna)
rarius suffrutex

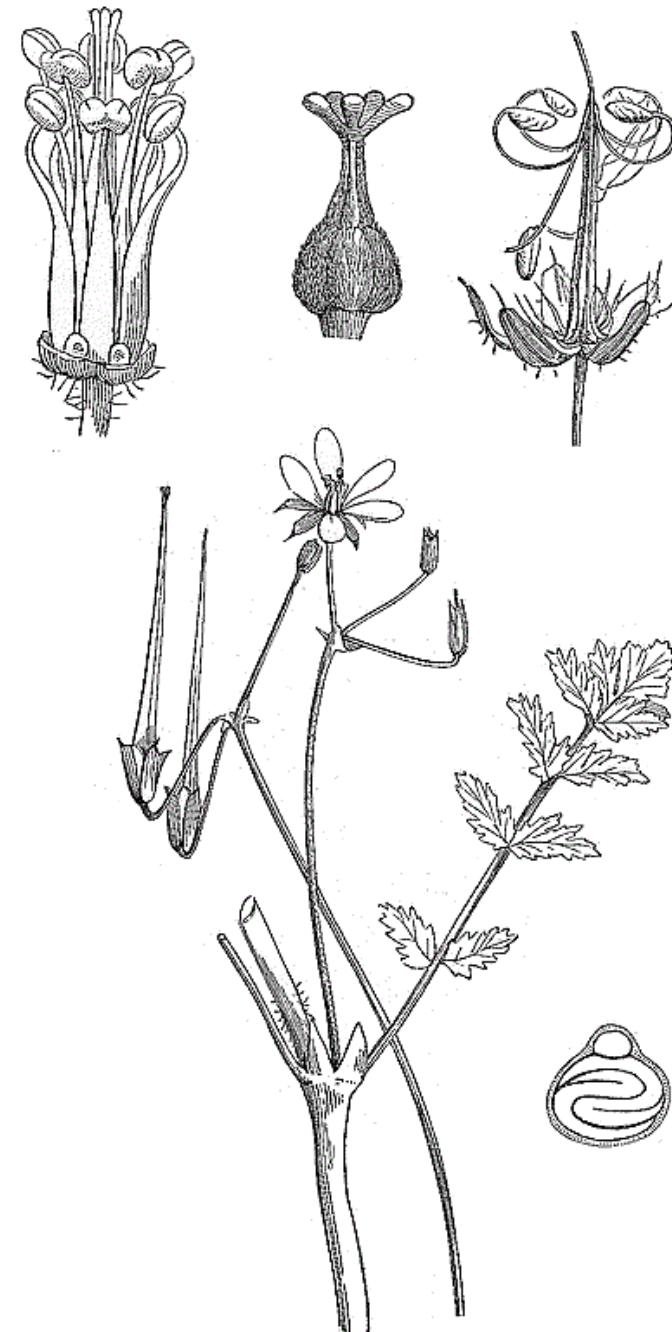
folia simplicia v. composita
alterna v. opposita
+ stipulae

* v. ↑ K₅ C₅ A₅₊₅ G₍₅₎
+ staminodia
cyma v. umbella

schizocarpium

Geranium molle

goli merikarpi
poprečno izbrazdani

Geranium dissectum

kljun ploda
žljezdasto dlakav

**merikarpi se
lučno savijaju
prema gore**

**dlakavi
merikarp**

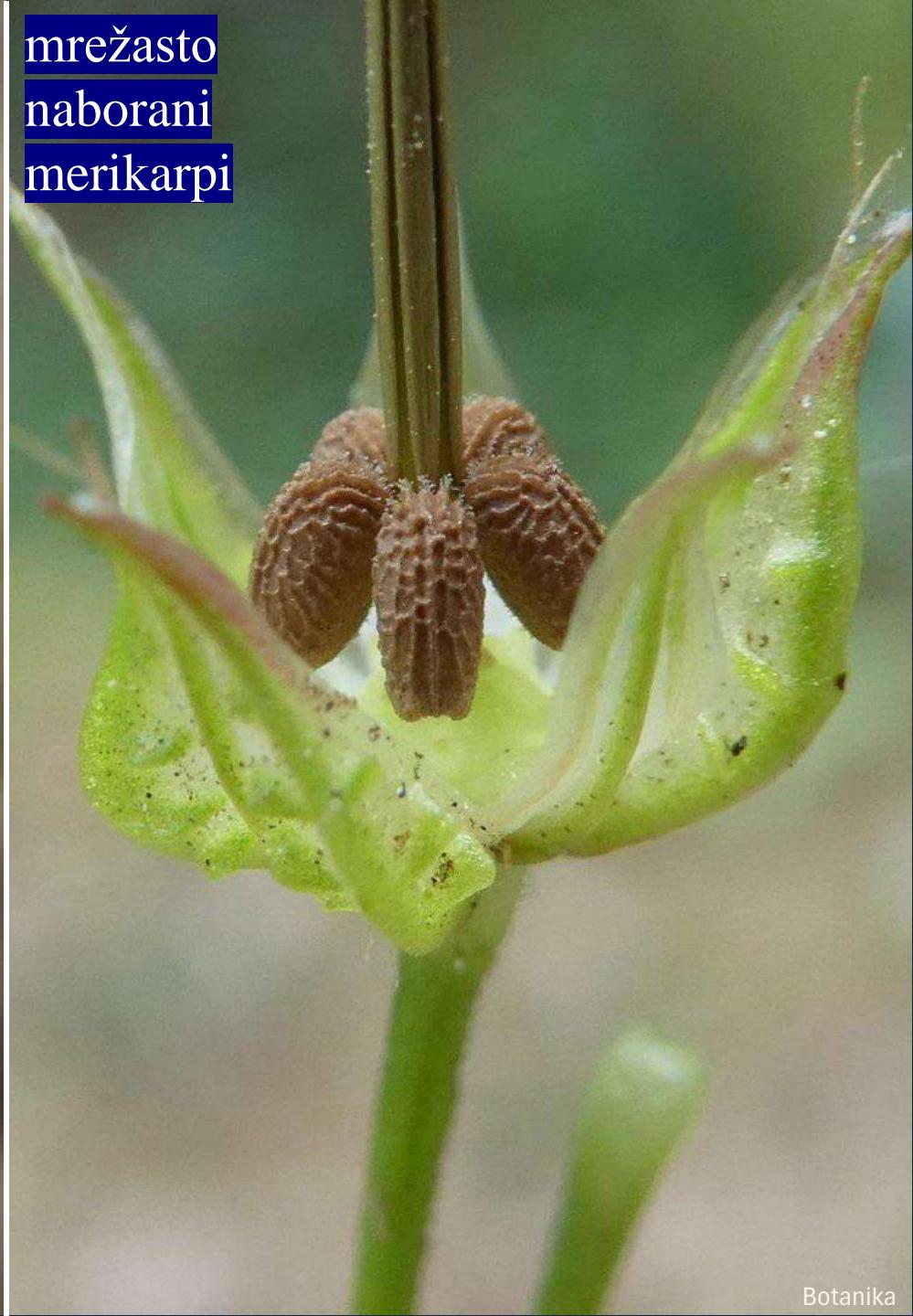

Geranium lucidum

poprečne
brazde na
čašici

mrežasto
naborani
merikarpi

Geranium robertianum

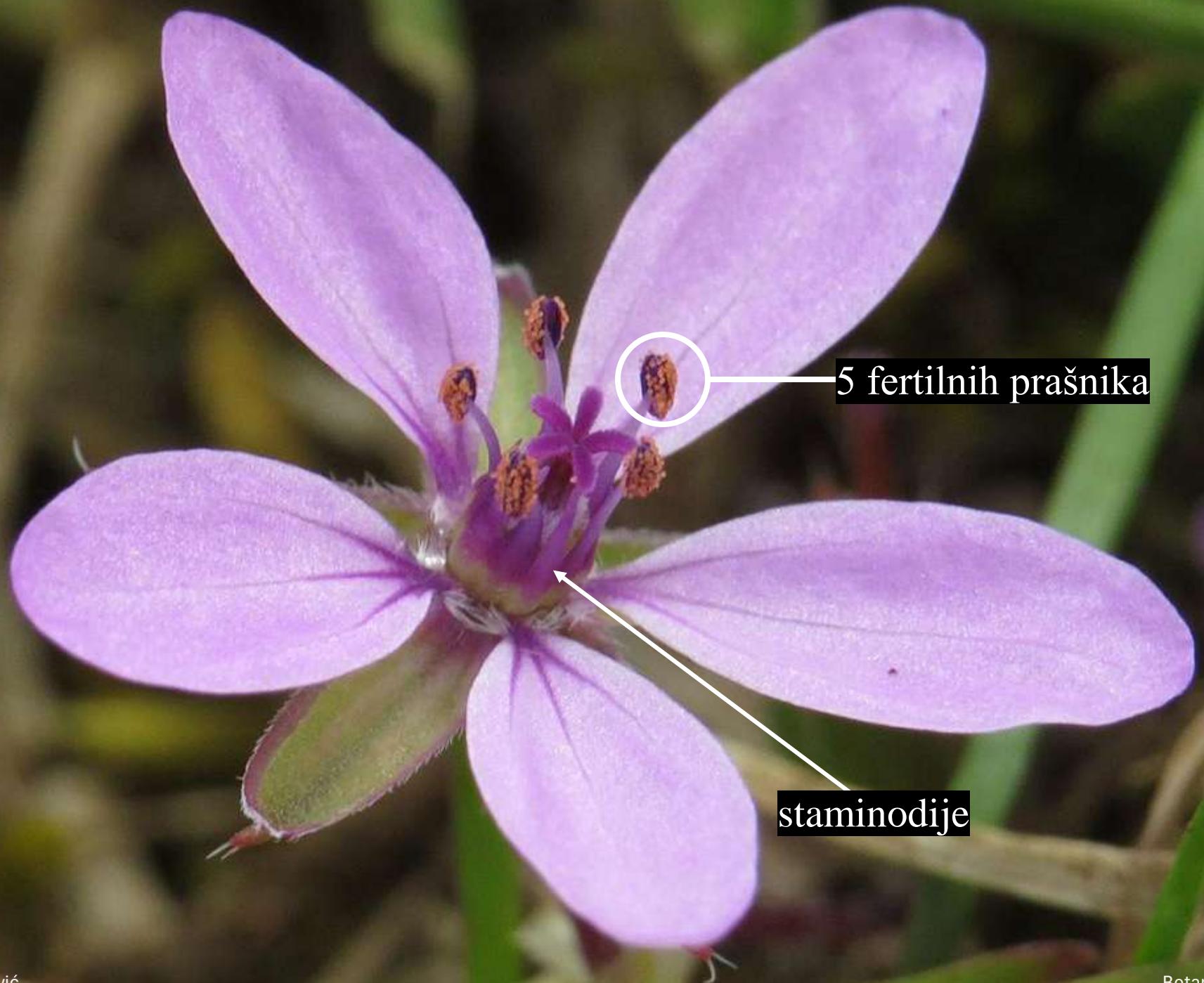
nezreli
šizokarpi

duboko perasto
dijeljeni listovi

Erodium cicutarium

5 fertilnih prašnika

staminodije

3-10 cvjetova u štitu

↑
opnaste
brakteje

perasto složeni listovi

kljunić ploda se spiralno uvija

Familia LINACEAE

herba (annua v. perenna)
rarius frutex

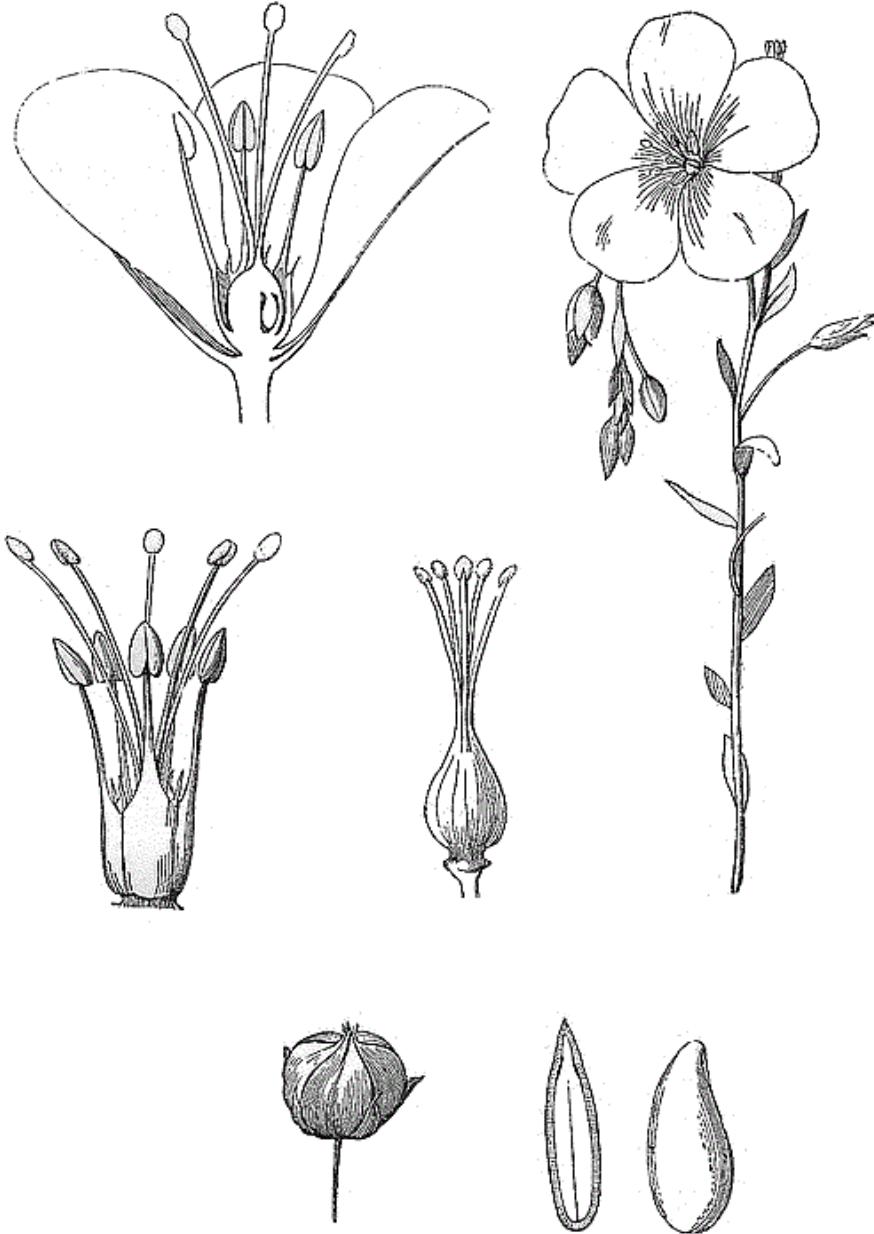
folia simplicia alterna
(rarius opposita)

* $K_{4-5} C_{4-5} A_{(4-5)} G_{(2-5)}$
cyma (rarius racemus)

capsula

Linum usitatissimum

5-merni cvjetovi

sjedeći
lancetasti
listovi

loptasta
čaura

10 sjemena
u čauri

lan: industrijska biljka

Familia VISCACEAE

frutex in arboribus semiparasiticus
+ haustoria

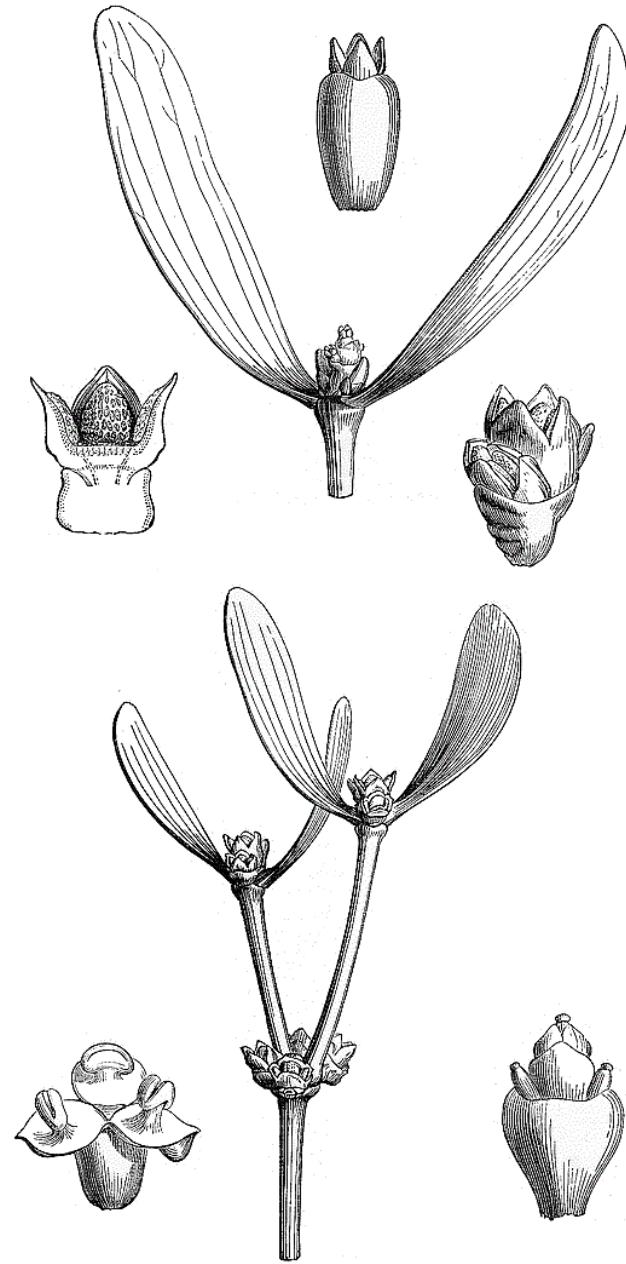
folia simplicia opposita
semperfurentia

♂♀
* $K_0 [C_{3-4} A_{3-4}] G_{(3-4)}$
cyma

bacca

Viscum album

naspramni
sjedeći listovi

♀
cvjetovi

♂
cvjetovi

diecka je vrsta

1-sjemena bobica

Familia RHAMNACEAE

arbor v. frutex (rarius herba)

folia simplicia alterna v. opposita

decidua v. sempervirentia

+ stipulae

♂♀ v. ♀

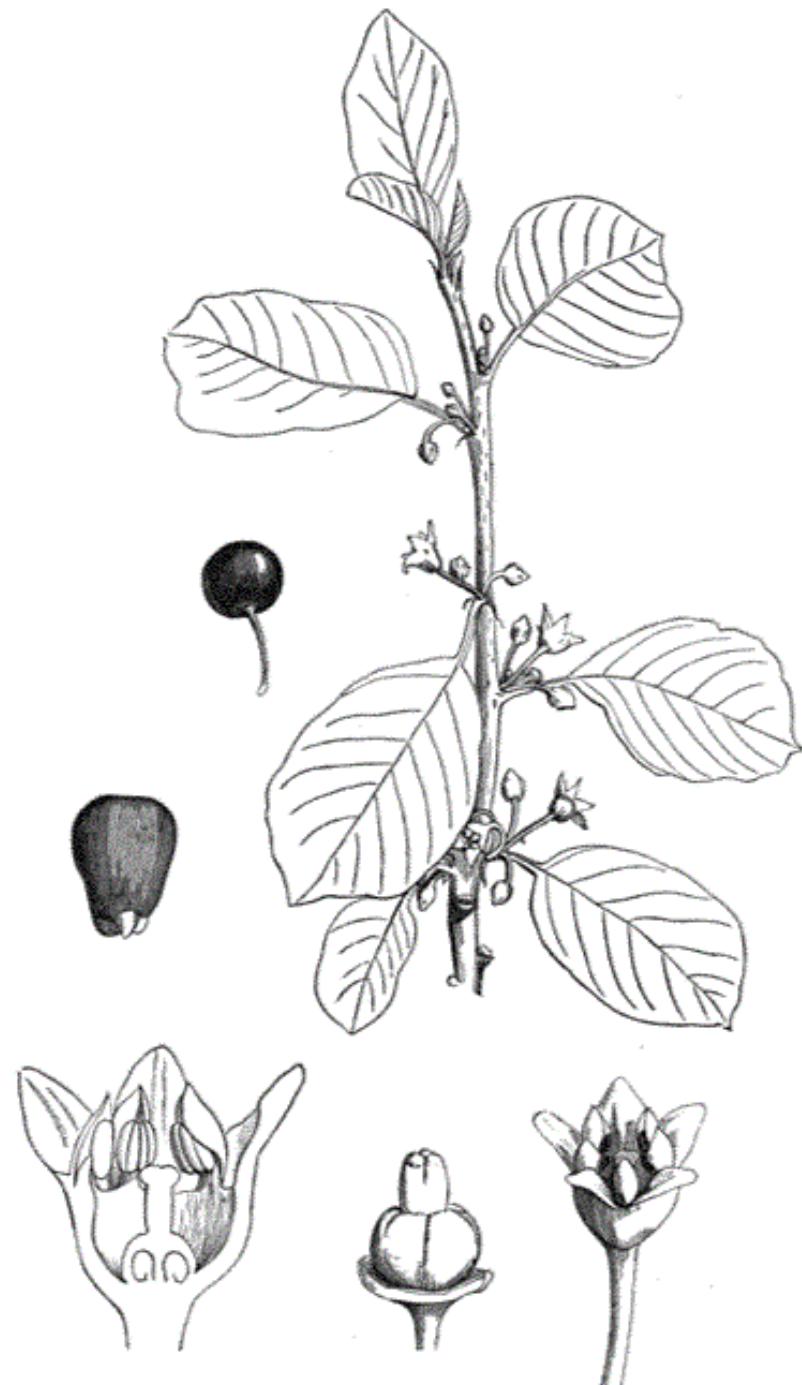
* $K_{4-5}C_0$ v. $4-5A_{4-5}G_{(3)}$

+ hypanthium

cyma

drupa (rarius capsula)

Ziziphus jujuba

Frangula alnus

sitni zvonasti 5-merni
hermafroditni cvjetovi

glatka koštunica
crnoljubičaste boje

Paliurus spina-christi

okriljena
koštunica

Asteridae

odabrane porodice:

Cornaceae

Sambucaceae

Valerianaceae

Araliaceae

Apiaceae

Asteraceae

Familia CORNACEAE

frutex v. arbor (rarius herba)

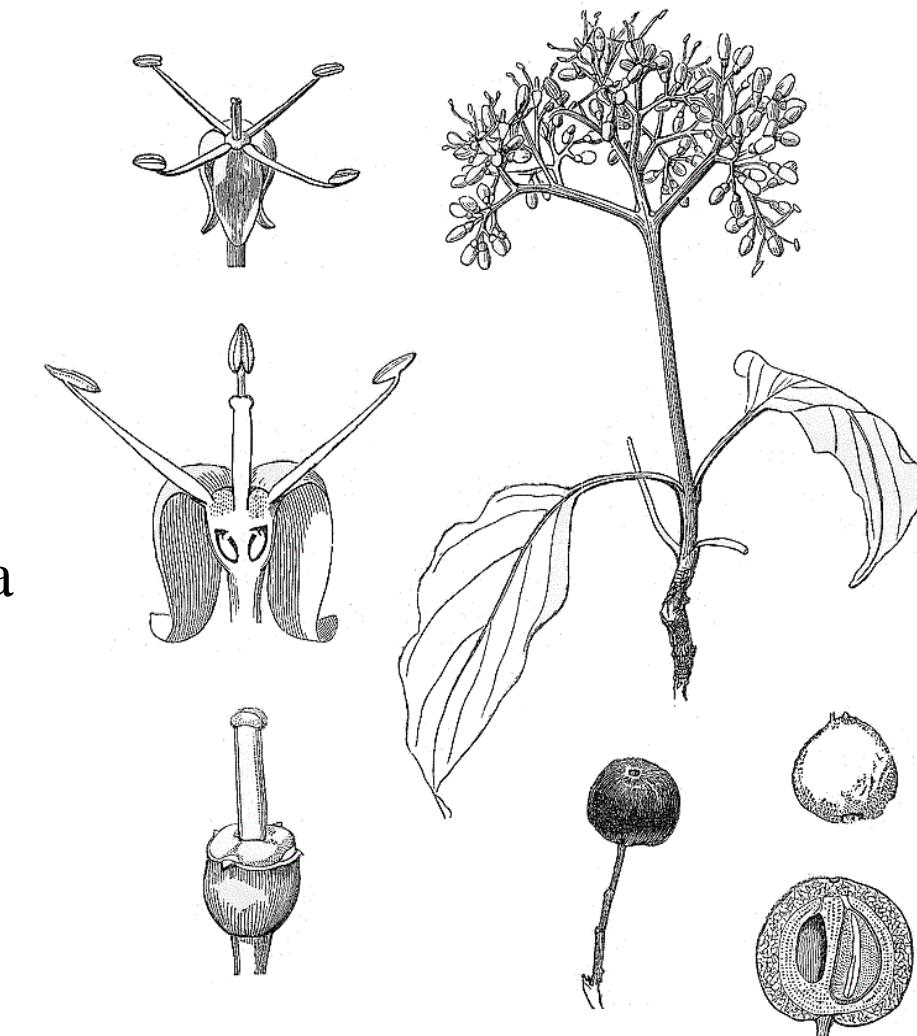
folia simplicia opposita
(rarius alterna)
decidua, rarius semperfiventia

* $K_{(4)} C_0 v. 4 A_4 G_{(2)}$
cyma, corymbus v. umbella

drupa (rarius bacca)

Cornus mas

cvjeta prije
listanja

žutozelena
brakteja

zlatnožuti
cvjetovi u
štitovima

elipsoidna
koštunica
(drenjina)

Cornus sanguinea

cvjeta nakon
listanja

cvjetovi u
gronjama

purpurnocrne
koštunice

Familia SAMBUCACEAE

frutex v. arbor (rarius herba)

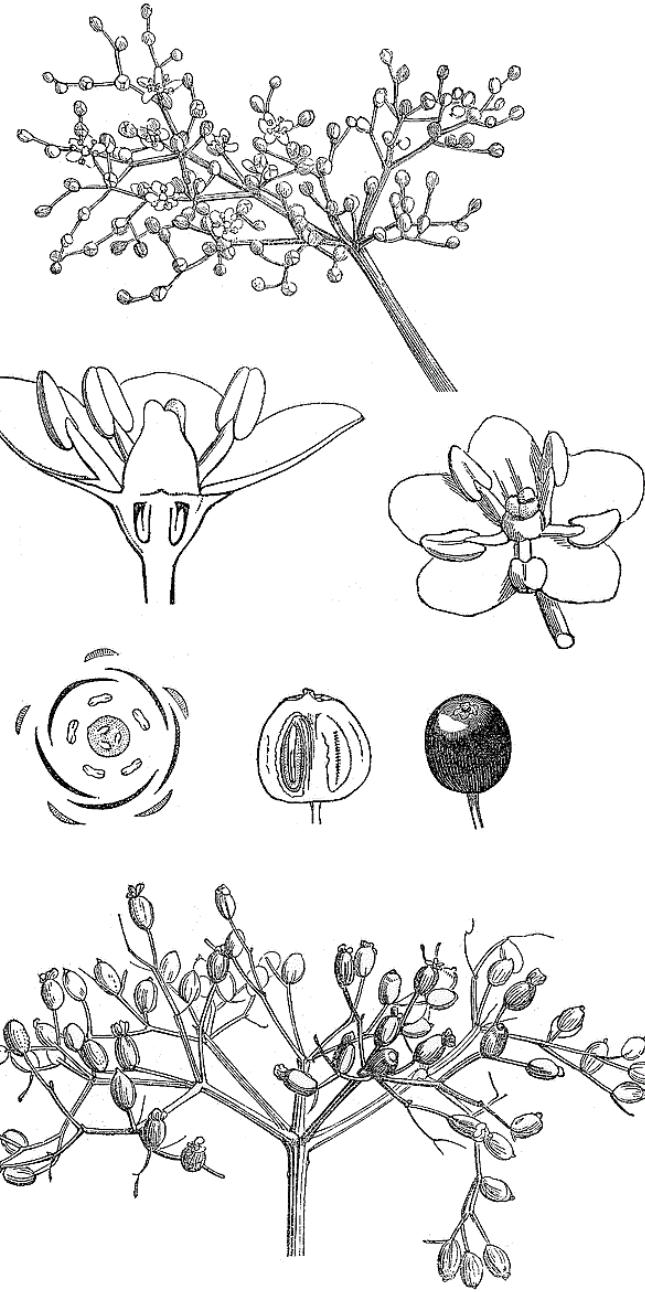
folia composita opposita
decidua

* $K_{(5)}$ $C_{(5)}$ A_5 $G_{\overline{(3-5)}}$
cyma

drupa

Sambucus nigra

5-merni cvjetovi u
plejohazijumima

sjajna
crnoljubičasta
koštunica

Sambucus ebulus

višegodišnja
zeljasta
biljka

gronjolika cimozna cvast

crne koštunice

Sambucus racemosa

guste metlice i
crvene koštunice

Familia VALERIANACEAE

herba (annua v. perenna)

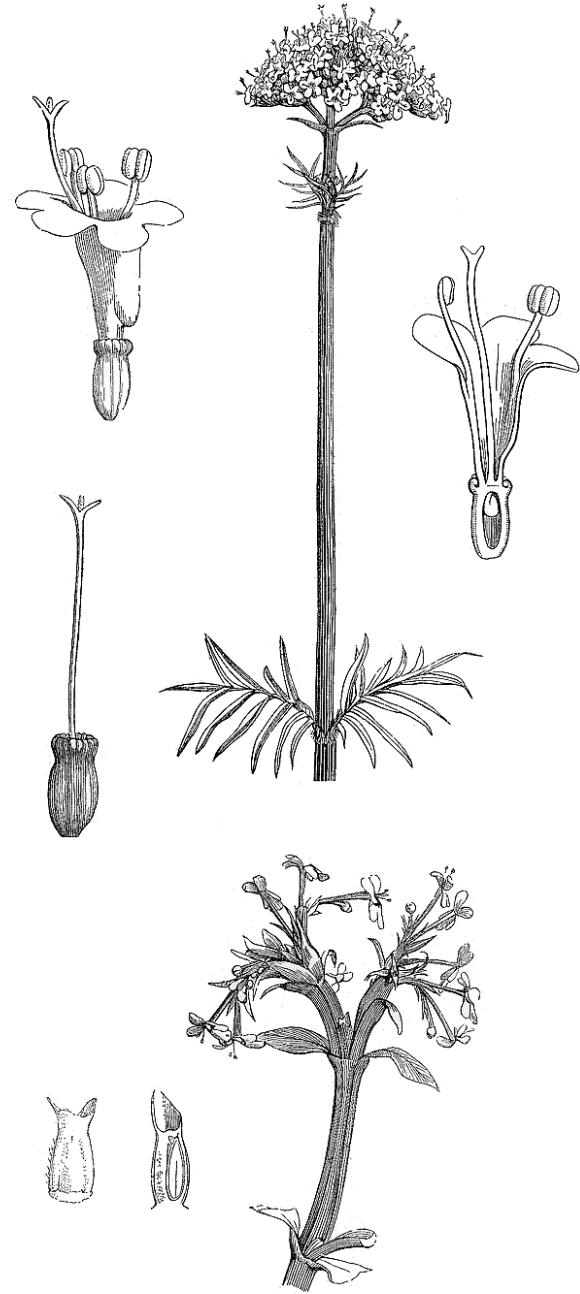
folia simplicia v. composita
opposita v. rosulata

♂ (rarius ♂♀)
 $\uparrow K_{(5)} C_{(5)} A_{1-4} G_{(3)}^-$
cyma

achenia

Valeriana officinalis

perasto složeni
listovi ili duboko
perasto usiječeni

složena cimozna cvast
koja podsjeća na gronju

5-režnjevita ljekvasta krunica

Mijat Božović

Botanika

**ahenija sa papusom
(ostatkom čašice)**

Valerianella carinata

Familia ARALIACEAE

arbor, frutex v. liana lignosa
rarius herba perenna

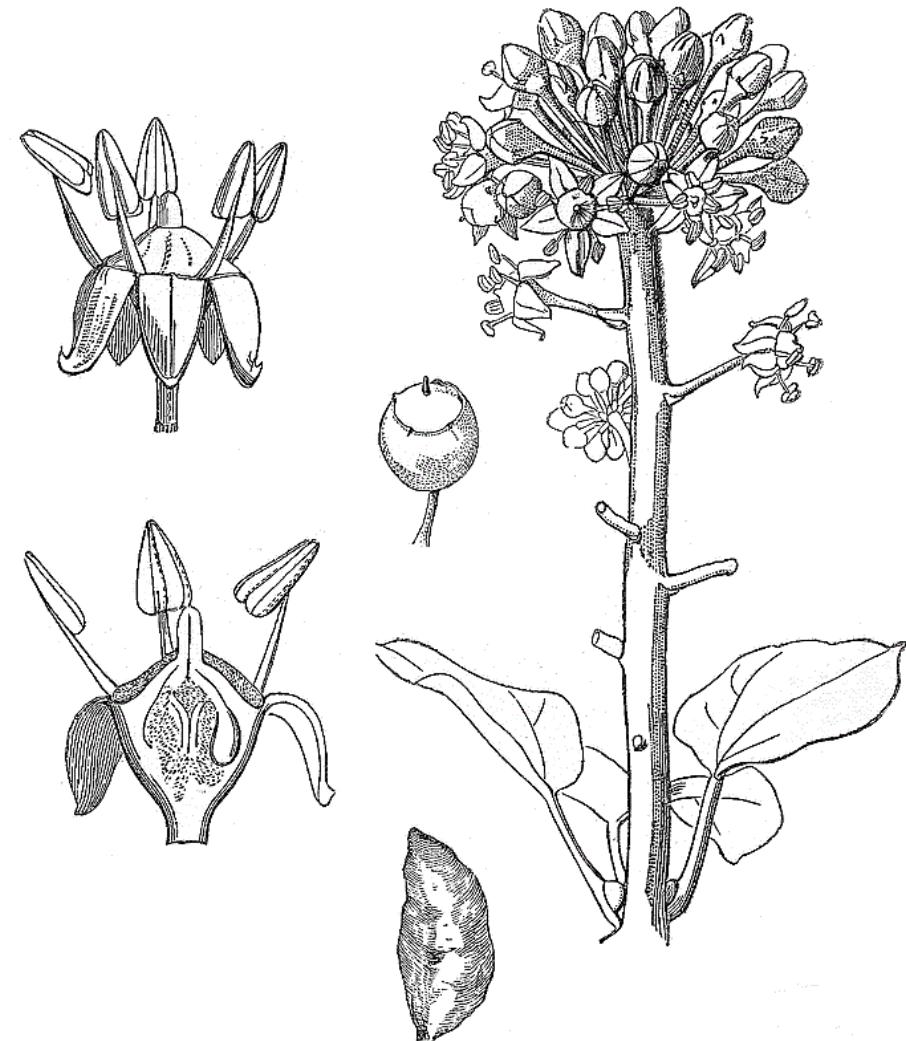
folia simplicia v. composita
alterna
decidua v. sempervirentia

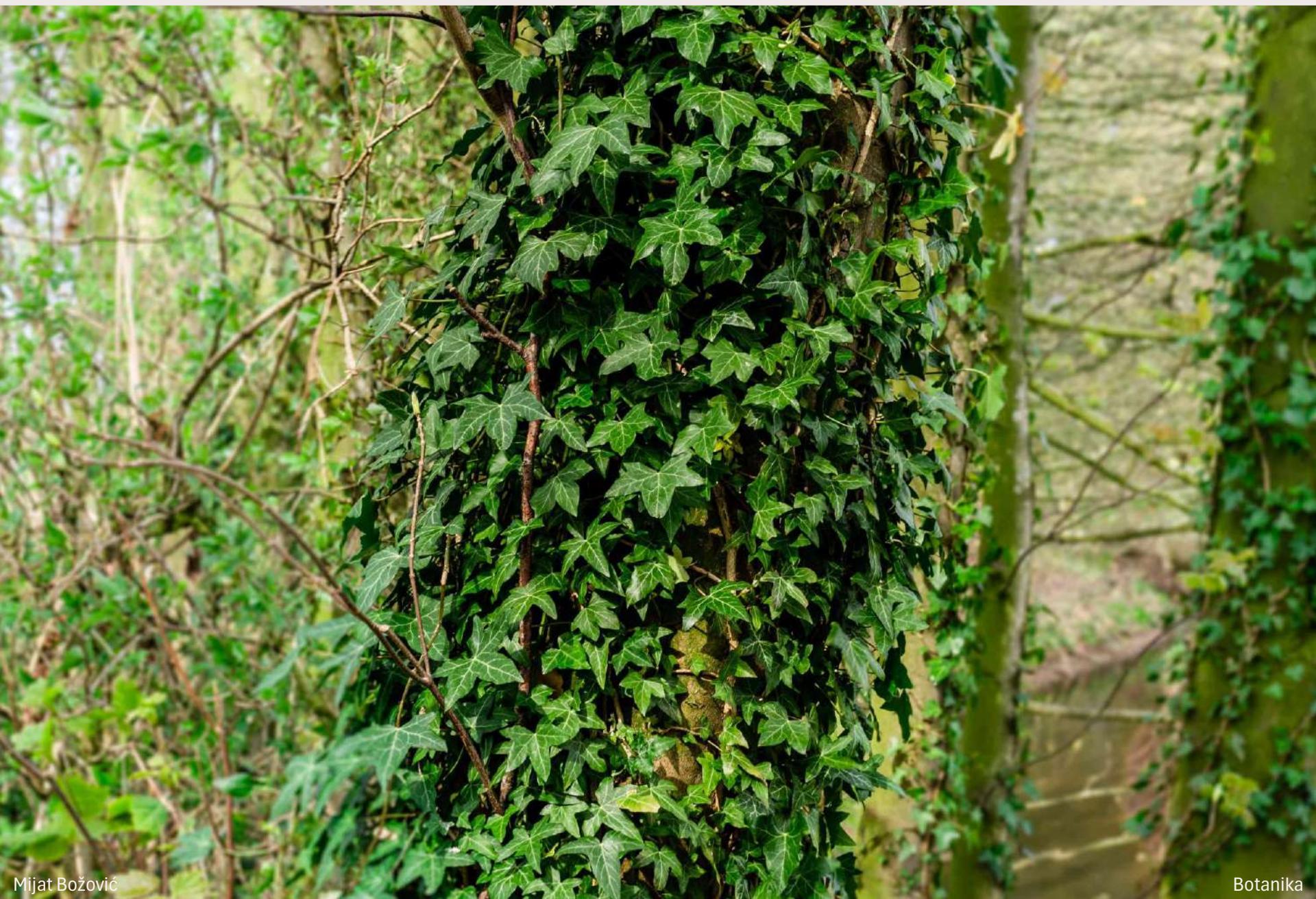
* K_0 v. (4-5) C_5 A_5 $G_{(2-5)}$
plerumque umbella

bacca v. drupa

Hedera helix

jajoliki do eliptični listovi sa ušiljenim
vrhom (na cvjetnim izdancima)

srcasti i prstasto režnjeviti listovi
(na vegetativnim izdancima)

štitovi udruženi u
grozdolike metlice

2-3-sjeme
plavocrna bobica

koristi drvo domaćina samo kao oslonac pa se
označava kao parazit prostora

Panax ginseng

prstasto složeni listovi

30-50-cvjetni štit

crvena
koštunica

čovjekoliki korijen (kin. *rénshēn*):
čudotvorni lijek u zemljama Dalekog istoka

Pitanja?

Mijat BOŽOVIĆ

Botanika

